

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Fél évre 150 korona
Egész évre 300 korona
Egy szám ára 6 korona

A szén kérdésében szintén jelentős lesz a szabadforgalom visszaállítása. Az állami tárgyalások helyét akkor a legitim kereskedelem ügyessége fogja elfoglalni. *Ennek a legitim kereskedelemnek pedig olyan kitűnő és olyan régi, jól ápoltt összeköttetései vannak, amelyeket az állam soha nem tudna megszerezni.* Az ország ma szénimportra szorul, amelyet legfőkébb két-három esztendő múlva az esetleges földgázzal tudunk kikerülni. Addig azonban a hiányunk szénben igen jelentékeny. A román megszállást követő időkben a napi termelés Csonka-Magyarország bányáiban 1400 vagon volt, amely máig 1900 vagonra emelkedett. Az emelkedés igen szép, de a szükségleteink lényegesen nagyobbak, annál is inkább, mert a békeszerződésben „biztosított” napi 300—400 vagon sziléziai és ostrai szénünk csak papirosan van meg. Évi szükségletünk 80 millió mázsát tesz ki, amivel szemben a termelésünk csak 50 millió mázsát jelent. Miután pedig minden iparnak

a gyökere a szén, ezen a téren legsürgősebb lenne a kereskedelemnek régi jogaiba való visszaiktatása.

A harmadik legfontosabb cikk a vas, amelyből azonban már az ősz óta minden szükséges mennyiséget be lehet hozni, persze nagyon drága áron. Vas tekintetében különben nem szorulunk a külföldi behozatalra, ha koksunk van. A csehektől azonban eddig nem kaptunk kokszt, vagy ha kaptunk, az árán alaposan meg lehetett érezni a csehek magyar-ellenes iparpolitikájának nyomait, amennyiben nekünk legalább 50 százalékkal drágábban adják, mint a maguk, vagy az osztrákok iparsainak.

Csökkenti-e a drágaságot a szabad kereskedelem?

Erre a kérdésre tulajdonképpen nehéz felelni, hiszen köztudomású, hogy nincs olcsóbb ország, mint Magyarország és nincs olcsóbb város, mint Budapest. Persze, ha a valutakülönbséget és nem a kereseti viszonyokat vesszük számításba. A kereskedők mégis tele vannak optimizmussal. Az az egy egészen valószínű,

hogy átmenetileg lesz egy kis áremelkedés a szabadforgalom beállta esetén, épen ezért ezt az orvosságot is csak óvatosan és részletekben kell beadni. Az élelmiszerpiacon, ahol egy esztendő alatt megint 100—150 százalékkal szöktek fel az árak, csak az általános gazdasági fellendülés megkezdésével lehet árcsökkenésről beszélni. A gazdasági fellendülésnek pedig kettős alapja van: a termelés megkezdése és a szabadforgalom megnyitása. A kettő pedig elválaszthatatlanul egymásba kapcsolódik, mert szabadkereskedelem nélkül, különösen a mezőgazdaságban, amely az élelmiszerpiacot táplálja, többtermelés ma már el sem képzelhető.

A ruházkodás is valószínűleg lényegesen olcsóbb lesz, ha a kereskedelmet teljesen szabaddá tesszük. Itt azonban csak akkor lehet számítani áresésre, ha a kereskedőknek már előbb drágán beszerezett készletei elfogytak. Mire ez megtörténik — ami a tavaszra várható — a szabadkereskedelem mellé valószínűleg odaáll valutánk megjavulása is, mint árcsökkentő tényező. A cipőkereskedők azt mondják, hogy ha szabad lesz a kereskedelem és a valuta megjavul egy kicsit, a nyáron már félárban kapunk cipőt. És így megy ez végig minden vonalon. A kereskedelemnek igazán boldog ujesztendeje volt, bár a boldogságot egyelőre csak a jövőendő csalogató ígérete keltette fel.

A magyar és a román államvasutak

A MÁV. szénellátásáról móri König Jenő kormánybiztos-helyettes — A MÁV gépgyár Romániának, Jugoszláviának Csehszágának is dolgozik

(A Pénzvilág tudósítójától.) A MÁV iránt a ismeréssel kell lennie.

MÁV szénellátására vonatkozólag megkérdeztük móri König Jenőt, a szénkormánybiztos helyettesét, aki A Pénzvilág munkatársának ezeket mondotta:

— Napi szénszükségletünk mintegy 1300—1400 vagon tesz ki, amelynek igen tekintélyes részét mintegy 530—540 vagon a MÁV használ fel. Ez nem jelenti azt, mintha a MÁV-nak többre nem lenne szüksége. Általában meg lehet állapítani, hogyha több a szén, akkor nagyobb a hiány, ami természetes is, mert a széntermelés növekedtével, növekednek az igények, föllendül a kereskedelem, munkához lát az ipar. Ennek a két tényezőnek intenzívebb munkája pedig több dolgot ad a vasutnak. Élénken illusztrálja ezt a helyzetet az az összehasonlítás, amelyet a MÁV 1919. évi és 1920. évi szénfogyasztása között tehetünk. Amíg 1919-ben a MÁV beérhette napi 250—300 vagon szénrel, addig 1920-ban már napi 530—540 vagon volt a szükséglete.

— A MÁV üzemét a karácsonyi ünnepek alatt hat napra nagy részben szüneteltetni kellett, annak oka az volt, hogy hat napig nem volt a bányákban termelés az ünnepek miatt. A vasut azonban nem állott meg teljesen, az elmaradhatatlan, sürgős szállításokat ezidő alatt is végezte és bizonyos restanciákat is pótol.

— A vasut szempontjából használható szén tisztán magyar eredetű. A külföldi, import-szén nem olyan nagy mennyiség, hogy ebből a vasutat el lehetne látni, de meg az ára is olyan, hogy a MÁV nem fizetheti meg. A MÁV szükségleteit nagyobb bányáink termeléséből kell fedeznünk. E tekintetben — sajnos — még kisebb bányáink sem jöhetnek figyelembe, mert ezek jórészt nem fekszenek közvetlen a vasuti vonalak mellett és a MÁV-nak nincs módjában megfizetni a tengelyen való szállítás drága költségeit.

Különösen figyelemreméltó a MÁV nagy-szerű felkészültsége tekintetében, hogy több szomszédállam, hozzánk küldi mozdonyait és vagonjait javítani. Jugoszláviának a MÁV gépgyár már régebb idő óta dolgozik, utabban pedig a csehek és a románok fejezték ki hasonló kívánságaikat. Különösen érdekes az, hogy a románok fordultak hozzánk ilyen kívánsággal. Erre vonatkozólag A Pénzvilág a külügyi kérdésekkel kiválóan tisztában levő forrásból a következő információkat kapta:

— Hogy a románok nálunk akarják mozdonyait és vagonjaikat javíttatni, ez egyik legfontosabb bizonyítéka a magyar ipar aktivitásának. Ezen a területen ugyanis a franciák és angolok társaságába kerültünk, mert a román kormány a MÁV mellett egy angol és egy francia szindikátussal kötött egyezséget, hogy azok is bizonyos számú mozdonyt és vasuti kocsit kijavítsanak. Az angol és francia szindikátus a helyreállítást román műhelyekben végzik, amire a MÁV gépgyár nem vállalkozhatik. Mi itthon fogjuk javítani a román vasuti kocsikat és mozdonyokat. A francia csoport a régi Romániában levő üzemek vezetését veszi át, míg az angol az erdélyieket. Az egyezés szerint az idegen szindikátusok kibővítik az üzemeket, megfelelő nyersanyagot és technikai személyzetet bocsátanak rendelkezésre, viszont a vasutak tulajdona és a vasutak igazgatása megmarad a román kormány kezében. Ez az utóbbi dolog nem épen szerencsés megoldás,

mert köztudomású, hogy a román kormány nem képes a román vasuti személyzet katasztrofálisan elharapódzott korrupcióját megfékezni. Kétségbeejtő állapotok uralkodnak ezen a téren, úgy hogy különösen a teherforgalomnak Románián át leendő lebonyolítása iránt, ha majd megnyílnak az ország-határok, semmi bizalmunk sem lehet.

— A román kormány eddig 600 új mozdonyt rendelt meg és 1500 mozdonyt adott javításba külföldi cégeknek. Romániának, hogy forgalmát lebonyolíthassa és az árukivitel rendszeresen megkezdhesse, 5000 mozdonyra van szüksége. Ma még az a helyzet, hogy Romániában a rendkívül hiányos vasuti forgalom és egyben a példátlan korrupció miatt, amely addig tologat egy-egy vagon ide oda, amíg a zsarolás nem sikerül, rengeteg mennyiségű áru romlik meg, rothad el. Románia ma saját zsirjában fuldoklik. Többek között egy millió értékű feldolgozott fa vár kivitelre és vagy 350.000 vagon gabona fölöslege is van, de igen sok állat, gyümölcs, petroleum és só is elszállításra vár. Hogy mit jelent ez, azt igen élénken illusztrálja egyetlen piaci hír, amely szerint a vágómarha ára 12.000—15.000 leiről néhány száz leire csuszott le. Mindennek az oka a vasuti forgalom rendkívüli bajai, amelyek arra indították a román kormányt, hogy még hozzánk is adjon javításban mozdonyokat és vasuti kocsikat.

A MÁV-nak mindenesetre dicséretére válik, hogy nemcsak a maga üzemét tudta a körülményekhez képest alaposan rendbehozni, de ma még a külföld számára is dolgozik.

A munkás-balesetbiztosítás költségeiről

Mostanában a munkaügyi és népjóléti miniszter ismételten nyilatkozott a munkásbiztosítás államosításáról.

Az „államosítás” alatt tudvalevőleg az lenne főleg értendő, hogy a Munkásbiztosító Pénztárak alkalmazottai a miniszter által kinevezettek legyenek, szemben az eddigi helyzettel, mikor t. i. felerészben munkaadókból, felerészben munkásokból álló igazgatóság (autonómia) választás útján töltötte be az egyes állásokat.

Most, mikor ez az államosítási kérdés újszólván átlag minden héten pro és kontra politikai nyilatkozatokat vált ki, talán nem lesz érdektelen e helyen arról egy kis összefoglaló ismertetést adni, hogy a Munkásbiztosító Pénztár által végzett összeállítások, elbírálások, megfontolások, számítások stb. alapján az érdekeltségre miféle terhek hárulnak.

Azon alkalomnál fogva, hogy az elmúlt év legutolsó hetében jelent meg a balesetbiztosításnál számításba veendő javadalmazás és baleseti járadékpótlékoknak megállapítása tárgyában a m. kir. minisztérium rendelete, a jelen alkalommal csakis a balesetbiztosításból eredő, tehát csakis a munkaadó érdekeltségre háruló terhekről fogunk beszélni s ezzel az alkalommal annyival is inkább helyén való lesz egy kis áttekintés, mert a kötelező munkásbiztosítás elmúlt immár 13 évében a munkaadó érdekeltség látható, hogy az Országos Munkásbiztosító Pénztár baleseti terheinek fedezésül kirótt baleseti járulék pénzügyi szempontból is feltétlenül figyelembe veendő tényező.

Ismertnek vesszük azt, hogy az 1907:XIX. t.-c. alapján, mely üzemek, vállalatok vagy munkák azok, melyeknél alkalmazottakra, a nemre, korra és a bér vagy fizetés nagyságára való tekintet nélkül a balesetbiztosítási kötelezettség kiterjed tehát igazgató, tisztviselő, művezető, munkás, napszámos stb.-re egyaránt, akár állandóan, kisegítőképpen, vagy akár a legrövidebb időközre átmenetileg vannak is alkalmazva.

Az alkalmazott javadalmazása ugy a baleseti kártalanítások, mint a baleseti költségfelosztás és kirovás tekintetében az 1907:XIX. t.-c. szerint évi 2400 K összegig volt számításba vehető. A m. kir. minisztérium 1917. évi december hó 14-én kelt 4790/1917. M. E. sz. rendelete a munkásbiztosítás baleseti ágazatának területét sem a balesetbiztosításnál tekintetbe jövő vállalatok,

üzemek vagy munkák körében, sem az alkalmazott javadalmazását illetőleg nem idézett elő változást.

1919 szeptember hó 30-án jelent meg a minisztérium 5400/1919. M. E. sz. rendelete, mely szerint a minisztérium a törvényhozás intézkedéseig az 1907: XIX. t.-c. és a 4790/1917. M. E. sz. rendelet módosítása és kiegészítése céljából elrendeli, hogy balesetbiztosítási kötelezettség alá esnek az 1907: XIX. t.-c. szerint kötelezetken kívül mindazok, kik e rendelet 1. és 2. §-ában megállapított betegségi biztosítás kötelezettsége alatt állanak, amit másként így fejezhetünk ki: (a betegség esetére való biztosításra kötelezettek köre a köztudatban amugy is jobban el lévén terjedve) balesetbiztosítási kötelezettség alá esik mindenki, aki betegség esetére való biztosításkötelezettség alá tartozik, mégis azzal a hozzáadással, hogy míg a 4790/1917. M. E. sz. rendelet szerint a munkások, segédek, tanoncok, szolgák és cselédek munkakeresményük összegére való tekintet nélkül betegségi biztosításra kötelezettek, a tisztviselők, művezetők, kereskedősegédek és általában hasonló állásban lévő, rendszerint havi vagy évi fizetéssel alkalmazottakra a betegségi biztosításnak kötelezettsége csak akkor terjed ki, ha munkabérük évenként 4800 K-t, illetőleg naponként 16 K-t meg nem halad. — addig ez utóbbi alkalmazottakra az 5400/1919. sz. rendelet a bérhatárokat évenként 7200 K, illetőleg naponként 24 K-ban állapítja meg, mely bérhatárt viszont az 1919. nov. 28-án kelt 6250/1919. sz. rendelet évenként 12.000 K, illetőleg naponként 40 koronára módosítja.

Az 5400/1919. M. E. sz. rendelet bevonja a betegség-, illetve balesetbiztosítási kötelezettség alá a háztartási alkalmazottakat is munkakeresményük összegére való tekintet nélkül.

Az 5400/919. M. E. sz. rendelet szerint a baleseti sérülteknek, ugyancsak a baleset következtében elhaltak hozzátartozóinak kártalanítása, valamint a balesetbiztosítási költség felosztás és kirovás tekintetében a biztosítottak javadalmazására 4800 K összegig vehető számításba.

A tanoncok, gyakornokok és oly egyének, akik be nem fejezett kiképzésük miatt fizetést vagy bért egyáltalán nem, vagy csak a szokásosnál csekélyebbet kapnak, baleseti sérülés esetében kártalanításukat olyan javadalmazás alapján kapják, amely eléri az ugyanabban vagy hasonló üzemben és ugyanabban az időben hasonló munkakörben alkalmazott kiképzett munkások átlagos legkisebb munkakeresményét.

Azok a munkások, akik 18. életévüket nem érték el, baleseti sérülés esetében kártalanításukat az ugyanabban vagy hasonló üzemben és ugyanabban az időben hasonló munkakörben alkalmazott 18. életévüket betöltött munkások átlagos legkisebb munkakeresményével felőrlő javadalmazás alapján kapják.

A 4800 K-ig terjedhető beszámítható javadalmazás 1918. évi dec. 31. napját követő időben, tehát az 1918. és 1920. években történt balesetknél jó tekintetbe.

A járadékpótlék a járadéknak

100%-a, ha a baleset 1914. év végéig,

75%-a, ha a baleset 1915-ben,

50%-a, ha a baleset 1916-ban,

25%-a, ha a baleset 1917 vagy 1918-ban

történt azzal, hogy baleseti sérültek az 5400/1919. M. E. sz. rendelet hatálybalépése után járadékpótlékre irányuló kérelmet nem terjeszthetnek elő, baleset következtében elhaltak kártalanításra igényjogosult hozzátartozóinak azonban kérelmükre e rendelet hatályba lépése után is megállapítandó a járadékpótlék és pedig a már ismertetett százalékok szerint árváknak minden esetben, egyéb igényjogosult hozzátartozóknak (özvegy, szülők, nagyszülők) pedig abban az esetben, ha segélyre szorulnak.

A járadékpótlék a vonatkozó kérelem beérkezését követő első esedékességi naptól kezdve fizetendő.

Ugy az eddig ismertetett alapokon felmerült költségeknek számbeli értékeiről, valamint a balesetbiztosításról 1921. január 1-től számításba veendő javadalmazás és baleseti járadékpótlékekről legközelebb.

E. V. okl. gépészmérnök.

GUTTMANN GÉZA
BANKÜZLETE
BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 6. SZÁM.
Értékpapírok vétele és eladása, előleg értékpapírokra, külföldi ércpénzek, devizák vétele és eladása.
Elfogad tőzsdei megbízásokat a budapesti és wieni tőzsdére.

A kétszeres adóztatás ellen

Pénzügyi egyezmények kötendők az utódállamokkal

Irta: Dr. Klug Emil

A széthullott osztrák-magyar monarchia területén keletkezett nemzeti államokban szinte kaotikus adóztatási viszonyok állanak fenn. Mindegyik állam legfőbb feladatának — úgy látszik — csak azt tekinti, hogy minél bőségebb adóbevételekre tegyen szert. Anélkül, hogy kellően méltányoltatnék az adóalanyok és adóforrások kimelésének, mint a termelésre leginkább serkentő motívumnak jelentősége, az új államok pillanatnyi nagy eredmények érdekében többé-kevésbé tudadóztatást (u. n. Übersteuerungot) honosítanak meg. Ez egyfelől a régi adók kulcsainak és tételeinek jelentékeny emelésében, másfelől egészen új adónemeknek behozatalában nyilvánul meg, és pedig anélkül, hogy az egyes államok tekintettel lennének egymásra és egymás adózóira.

A régi Ausztriával a kétszeres adóztatás elkerülését célzó pénzügyi egyezményünk állott fenn, amely az 1908. évi XIV. t.-c.-be, illetőleg az 1908. évi dec. 30-iki osztrák törvénybe volt foglalva. Az egyezmény az akkor fennállott egyenes adókra, tehát csakis a hozadéki adókra vonatkozott és csak utóbb 1917-ben rendelettel lett kiterjesztve a jövedelemadóra és a hadinyereségadóra nézve is. Az egyezmény nagyjában kielégítette az igényeket és megakadályozta a kétszeres adóztatást, mert az adóalanyiságra, illetve adókötelezettségre vonatkozó anyagi jogszabályok az osztrák és magyar törvényekben egyszólván teljességükben meg egyeztek és ha az adóköteles beigazolta, hogy a külföldről, vagyis a másik államból folyó jövedelmek, illetve vagyona után a jövedelemadót, hogy ennek megfelelő adót a külföldön már fizet; az adóztatás elmaradt, mert a viszonyosságot külön bizonyítani nem kellett.

A régi Ausztriának megszűnésével az egyezmény önmagától hatályát veszítette és csak Németausztria tekintette hallgatólágon továbbra is fennállóknak. Osztrákország, amely általában átvette az osztrák adórendszert, az egyezményre nincsen tekintettel, Jugoszláviával, Romániával és Lengyelországgal pedig sohasem volt egyezményünk és ezért ez a három állam egész önállóan járt el, kizárólag saját törvényei alapján.

A magyar pénzügyi kormányzat hivatalos álláspontja a régi Ausztria megszűnése óta kifejezetten nem volt ismeretes, aminek hiányát az 1918-ik év vége óta tulságosan nem lehetett érezni, mert az azóta bekövetkezett forradalmi események és egyéb bizonytalan állapotok miatt a rendszeres adókövetés elmaradt. Néhány hónap óta azonban a bizonytalanság megszűnt. Megjelent ugyanis a pénzügyi kormány 1920 szeptember 13-án kelt 18.109. számú körrendelete, amely határozottan kimondotta, hogy a magyar szent korona országai és a volt birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyminiszterei között a működésüket mindkét államra kiterjesztő vállalatok kétszeres megadóztatásának elkerülése végett, valamint az egyenes adók körébe tartozó nemely más ügy iránt létrejött egyezmények 1918 november 3-iki hatállyal megszűntek és a szabad pénzügyi politikai helyzetnek megfelelően egyedül és kizárólag a vonatkozó magyar adótörvények rendelkezései alkalmazandók. Külön utasítja a rendelet a pénzügyi hatóságokat, hogy a netán függőben tartott ügyeket azonnal intézzék el, illetve az utólagos adókövetéseket azonnal rendeljék el. Ez a rendeleti intézkedés különben okszerűen következik a legújabb adónovellából is, az 1920. évi XXIII. t.-c. 46. §-ából, amely az 1909: X. t.-c.-ben foglalt jövedelemadó-törvénynek az üzletüket úgy Magyarország, mint Ausztria területére kiterjedő vállalatoknak eltérő adózásáról szóló 8. §-át hatályon kívül helyezte.

Az előbbi intézkedések intenciójából táplálkozik a pénzügyminiszternek okt. 10-iki rendelete is, amely hivatkozással az 1920: XXIII. t.-c. 64. §-ára, elrendeli, hogy legkésőbb 1920. nov. 4-éig a magyar állam területén lakó adókötelesnek, aki 1916. október 17-ike óta ellenérték nélkül, vagy visszteher mellett olyan ingóvagyonot szerzett, vagy ezután szerez, amely

Magyarország területén kívül kerül rendelkezésre és amelyet a szerzés után kinthagyott, illetőleg az kimaradt: köteles ezt a vagyonát a pénzügyminisztériumnak írásban bejelenteni.

Mivel ezen bejelentési kötelezettségnek bizonyára adóztatási célja is van, a helyzet ma az, hogy a magyar állampolgárok, akik a magyar szent korona országainak területén laknak, vagy itt rendes lakással bírnak, továbbá a külföldiek, akik a magyar szent korona országai-ban laknak, vagy egy évig egyfolytában itt tartózkodnak, vagy csupán jövedelemszerzés céljából tartózkodnak itt: összes, tehát külföldi jövedelmük és vagyonuk után is itt tartoznak adózni, tekintet nélkül arra, hogy külföldön meg vannak-e adóztatva, vagy sem. Ugyanez áll természetszerűen azokra az itt lakó magyar állampolgárokra, illetve itt lakó külföldiekre is, akiknek vagyona vagy jövedelme nem a szorosabb értelemben vett külföldön, hanem a törvényi, nagy Magyarországhoz tartozott és most megszállott területeken, illetve a még nem ratifikált trianoni békeszerződés értelmében elszakított területeken van.

Tudvalevő azonban, hogy mindezek a nem Csonka-Magyarországhoz tartozó területeken a minden adónemre kiterjedő igen súlyos adóztatás az ott lévő jövedelmek, illetve vagyonok után a területiség elve alapján részben már megtörtént, részben még folyamatban van a Csonka-Magyarországon lakó magyar állampolgárok és külföldiekkel szemben is, és ezáltal olyan állapot következett be, amelynek kihatásai katasztrofálisak lesznek, sőt az itt jelzett kategóriához tartozó érdekelték tönkretételével fognak járni, ha csak a sérelmek a legsürgősebben nem orvosoltatnának.

Az 1920. évi XXIII. t.-c.-be foglalt legújabb adónovella előkészítése során az érdekelték részéről a segítséget sürgető nemzeti hangnemet és ismételtlen megnyilvánultak. Ezek eredményeként a törvény 40. §-a azonban csak ki nem elégíti, félrendszabályt hozott be, mert ez a szakasz a pénzügyminisztert csak felhatalmazta, hogy a nem magyar közigazgatás alatt álló (megszállott) területről származó jövedelmek, valamint az ilyen jövedelmet terhelő kiadásoknak, ugyancsak a megszállott területeken lakó adózót a magyar közigazgatás alatt álló területekről megillető jövedelemnek, valamint az ilyen jövedelmet terhelő kiadásoknak miként leendő számbavétele és megadóztatása tekintetében az általános szabályoktól eltérően az adózókra nézve kedvező rendelkezéseket tessen. Ez a törvényhely tehát egyrészt csak jogot ad a pénzügyminiszternek bizonyos eltérő, kedvezőbb rendelkezések megtételére, de nem kötelezi őt azokra, — hogy vajjon a kétszeres megadóztatás elkerülését célzó rendelkezések vannak-e gondolva, arra nincs is támpont — másfelől nyitva van az a kérdés is, hogy vajjon az érdekelt adókötelesnek minden egyes esetben kell-e ezen kedvezőbb rendelkezések megtételéért külön folyamodnia, vagy pedig a pénzügyminiszter ezeket a felmerülő eseteket általános érvényű rendeletekkel fogja-e szabályozni, vagy fogja-e szabályozhatni.

A kérdés határozott megnyugtató megoldásának azonban óriási jelentősége van. A szlovák területeken pl. az 1918. év végéig meghozott összes magyar adótörvények változatlanul hatályban vannak és alkalmaztatnak és ezek értelmében az ott lakó magyar állampolgárok, amelyek az ottani jog szempontjából külföldieknek tekintetnek, Csonka-Magyarországon lévő vagyona, illetve innen folyó jövedelme szintén adótárgy. Azonkívül érvényesülnek az 1918. év vége óta hozott ugynevezett cseh-szlovák törvények is. Ugyanez a helyzet a békeszerződés értelmében Jugoszláviához és Romániához tartozandó területek tekintetében is, és mindenütt a legnagyobb intenzitással és eréllyel történik az adóztatás, sőt értesülésünk szerint igen sok helyen, főképp Jugoszláviában és Romániában, visszamenőleg az 1918. év vége előtti időkre is.

Ezért egyik legfontosabb, elődázhatatlan kötelessége pénzügyi kormányzatunknak az,

hogy ezen tarthatatlan állapotok megjavítása érdekében mindent megtegyen a szükséges adó-egyezmények minél gyorsabb megkötése iránt.

A mi új pénzügyminiszterünk, dr. Hegedüs Lóránt, programjával tüzte azt, hogy a szabadságot diadalra viszi a kereskedelembe, a forgalomba, a termelésbe, hogy stabilizálja a munkát és hogy kiküszöbölje a lehetőségét is minden kalandnak, amely szomszédainkat nyugtalaníthatná. Ezen programból okszerűen folyik a megégyezés szükségessége és a jelenlegi pénzügyminiszter predesztinált hivatottsága oly egyezmények megkötésére, amelyek nemcsak a *kétszeres megadóztatás elkerülését* célzó anyagi szabályokra és az azok végrehajtása céljából meghozandó eljárás szabályokra vonatkoznak, hanem magukban foglalják a kölcsönös teljes *jogsegély* biztosítását az egyes államok részéről azon adók kivétele és behaj-

tása érdekében is, amelyek a szerződő államoknak csak egyikét is kizárólagosan illetik. Az adóztatási apparátusok minden államban lassúak és kellő éberség és hatályos jogsegély nélkül éppen a legnagyobb a konjunkturák részesei gyorsan jutnak el az egyik államból a másikba, s könnyen kisiklanak az adóztatás elől, még mielőtt az illető állam pénzügyi igazságszolgáltatása őket utolérhetné. Ha azonban az egyes államok az egymás megkeresésének, melyek az adókivetést és az adóbehajtást is szolgálják, egyezményeszerű kötelezettség alapján eleget fognak tenni, úgy talán kisebbek lesznek a Schiebertum gazdasági sikerei, de feltétlenül nagyobbak lesznek azok az adóbevételek, amelyek az egyes államokat jogszerűen megilletik és amelyeknek tényleges felhajtása pénzügyeik konszolidálása érdekében kölcsönös existenciális érdekük.

Egy milliárd koronát mentünk meg, ha előkészítjük a balatoni fürdőévadot

Mikor az egész magyar társadalom kétségbeesve és szinte fuldokolva keres egy-egy ötletet, ami hasznot hajtana és termelésre ösztönözne, ami tíz- és tizezer munkáskezet foglalkoztatna: nem lesz érdektelen egy széles látókörű finanszemberünknek alább következő fejtegetéseit elolvasni. Ez a nemcsak művelt és világotjáró, de leleményes közgazdászunk is nagy figyelemmel tanulmányozta tavaly azt a kérdést: *hova siet nyaralni a tehetős osztály, hány milliót vont el a nemzeti vagyonból az a külföldön eltöltött néhány hét s mit kellene tenni, milyen intézkedésekre volna szükség, hogy a fizetőképes, tőkeerős közönséget — ha nem is egészében, de tulnyomó részében — itthon tartsunk az idei nyáron?* Ezzel a nemzetgazdasági szempontból is elsőrendűen fontos kérdéssel már most foglalkozunk, nem pedig — *more patrio* — az utolsó pillanatban, június végén, pláne a főszezonban, amikor már körünkre égött a dolog. Előrelátással, sok hozzáértéssel, a *műkedvelők teljes kikapcsolásával*, szakszerűen kell hozzáfogni az idei nyaralás problémájának megoldásához és rendezéséhez. Bőségesen okulhatunk a tavalyi kudarcra, a kormánybiztosi rendszer csődjén és mindazokon a szégyenletes mizériákon, amelyek a magyarországi fürdő-ügyet jellemzik. Az a szakférfi, akihez fölvilágosításért és tanácsért fordultunk, ezeket a megszivlelésre méltó igazságokat mondotta nekünk:

— Bármiben fogadok önrel, hogy *hivatalosan* az idén is csak tavaszutóján fognak gondolni a nyaralásra s a vele összefüggő, gyökeres rendezést kívánó kérdésekre. Szakítsunk végre azzal a gyámoltalansággal, hogy *mindent fölülről várunk*. A fürdőévad épp úgy magától jön, mint a nyár, a többség minden beavatkozása nélkül. És noha a hatóságok soha és sehol nem készítik elő a nyarat, a közönséget mégsem találja készületlenül. Tudtommal: sehol a világon. Mindenki eleve gondoskodik könnyebb ruháról, hűs helyről, hideg vízről stb. Ahogyan a nyaralóhelyek és fürdők létesítéséről is mindenütt magánvállalkozók gondoskodnak. Nyugodt lélekkel rábizhatja az állam a *magánvállalkozásra és az egyéni kezdeményezésre* ezt a kérdést. Vannak speciális részvénytársaságaink, amelyeknek üzletszerű feladata szanatóriumok, szállók, fürdőépületek építése, nyaralóhelyek felvirágoztatása, az idegenforgalom föllendítése. Ezek a társaságok tudni fogják hazafias és — ami ezzel rendszerint egy — üzleti kötelességüket.

— Hozzávetőleges számításom szerint az idén legalább tízszer annyian mennek nyaralni, üdülni, mint az elmúlt keserves esztendőben. Pénzünk följavul, a határok mindenfelé megnyílnak, magyarjaink föl fogják keresni régi, kedvelt fürdő- és nyaralóhelyeiket. Az elszáratott Felvidék gyógyerejű fürdőit, a magas

Tátrát, Erdély gyönyörű helyeit újra megszállják a magyarok. De ne feledjük el, hogy a *Balaton a miénk!* A Balatont még a nagyképű, elkenyézett, külföldieskedő magyar se nézi le. Csak éppen a primitív berendezése miatt bozankodik. Mi hát a teendő? *Gyorsan, már holnap neki kell fekiüdni és rendbehozni, tatarozni, amit lehet, azonkívül építkezni, újat teremteni, praktikus földszintes villák százait varázsolni a Balaton partjaira.* Tudom, hogy könnyű a szó, nehéz a cselekedet. Tudom, hogy az építkezés elé a drágaság óriási nehézségeket gördít. De azt is tudom, hogy a korona mai zuhataga mellett husz- és harmincezer korona nem számít már, ha egy család nyaralásáról van szó. Aki pláne fél a koronától, hogy a nyakán maradjon, tessék, építsen villát a Balaton mellett, az mindig meg fogja hozni a maga kamatait. Ha az enyhe tél napjait és a tavaszi hónapokat nem mulasztjuk el, júniusra már állhatnak a csinos új villák.

— A másik, nem kevésbé fontos tényezője annak, hogy a magyarok, főleg a budapestiek ne meneküljenek kényelmes külföldi fürdőhelyekre: *rendes, gyors, megbízható vasuti közlekedés a Balaton mindkét partján.* A pesti üzletember éppen azért küldte családját a Balatonra, mert kénye-kedve szerint leutazhatott, ha csak néhány órára is. A Déli vasút nehézkes rendszerével azonban a nyáron földuzzadó forgalmat nem lehet levezetni. Több vonatot, józárabb menetrendet kérünk! Ugyanez áll az államvasutakra is. Főleg Balatonfüredig sűrűbben kell járatni a vonatokat. Rendszeresítendő volna továbbá a nyári menetjegy-füzet.

— Nem kevésbé fontos az is, hogy a szállók és vendéglők *szabadversenyét* az állam tulságosan ne befolyásolja. Hiába, annak van több joga, aki jobban fizet. Ezt az életelvet, amely az egész világot — Szovjetországot kivételével — dirigálja, nálunk sem lehet felrugni. Ha felrugják, azt érik el vele, hogy a *legtehetősebb elem kíváncsora a nyári hónapokra és milliókkal károsítja meg az országot.* Ha gyorsan és okosan cselekszünk, *egy milliárddal kevesebb fog az idén kiszivárogni*, itthon marad ez a rengeteg vagyon és a magyar társadalmat fogja szolgálni. Arról nem is szólva, micsoda rombolást okoz majd nyáron a pénzünk értékében a külföldre utazók lázas valutahajszája. Gondoljuk meg jól, mi a teendőnk s ha tudjuk, hogy mit kell cselekednünk, fogadjuk meg, hogy ez egyszer igazán nem végzünk fél munkát.

A márka

Berlin, január hó

Valamely pénznek azt az értékét, amellyel a más országok pénzével szemben viseltetik, régen, amikor az aranyvaluta teóriája még teljes érvényében volt, az illető ország aranyfedezete határozta meg. A háború folyamán az aranyvaluta elmélete elvesztette kivételes jelentőségét és dogmatikus erejét. Ma a pénz fedezetétől immár a nemzeti vagyon számít, a belső érték, amely a nemzet eleven gazdasági erejében rejlik. És ez az a pont, amelyen a márka értékének vizsgálása bekapcsolódhatik a mai Németország gazdasági és egyben politikai erejének a vizsgálatába.

A márka kurzusának a hallatlan zuhanása nem azokba a napokba esik, amikor a német csapatok frontja összeomlott, nem is azokra az időkre, amikor a német birodalom végigszártott a forradalmak vihára. Ama emlékezetes november kilencedikén a márkát Zürichben 60-nal jegyezték. A márka zuhanása 1919 szeptemberében vette kezdetét: akkor 254-gyel jegyezték 100 svájci frankot a berlini tőzsdén és ez a kurzus 1920 január 4-ig csaknem 2000-re nőtt. Ezekben a napokban érte el a német deviza legmélyebb állását a külföldi piacokon.

Ez a rövid meggondolás egészen egyenesen mutatja, hogy a külföldi piacok a márka belső értékét akkor becsülték a legkevesebbre, amikor Németország maga a forradalom viharain már tulesett, akkor, amikor a német birodalomnak már alkotmányos kormányja volt, amikor a német gazdasági élet már lüktetni kezdett. Ezekben az időkben mutatkozott a külföldi bizalma a márkával szemben a legkisebbnek. Azóta a márka értéke lassan emelkedett, majd megint visszaesett valamit, azonban az akkori minimális értéket immár nem érte el. Most megint szilárdabb a német valuta, sőt emelkedőben van, — a külföld bizalma immár megint megszilárdult Németországgal szemben.

Természetes, hogy a financiai bizalom eme megszilárdulásának okai vannak, amelyek egyrészt a német politikai viszonyokban, másrészt a német birodalom gazdasági helyzetében kell hogy gyökerezzenek. Jellemző ebből a szempontból, hogy az internacionális pénzügyvilág a német politikának jobbra való eltolódására az utóbbi hónapokban igen érzékenyen reagált. A tiszta polgári kormány megalakulása, majd a szászországi választások és a független szocialista párt széjjelszakadása voltak a német politikai életnek azok a pontjai, amelyek a külföldi tőzsdéken a legkomolyabban befolyásolták a márka árfolyamát, mert hiszen a nemzetközi tőke mindezekben a politikai eseményekben a *konszolidáció* jeleit látta. A spaai konferencia példának okáért sokkal kevésbé befolyásolta a márkát, mint a német belpolitikai események, jelöl annak, hogy a tőke nem a nemzetközi viszonylatokra, hanem a *belső konszolidációra* helyezi a fókuszot. A német kormány nagyon világosan látta meg ezt a tendenciát és azonnal reagált is erre a megfigyelésre, amennyiben kimutatta azt a világos szándékát, hogy elsősorban a német belső pénzügyi viszonyok sanálására törekedik. Miután ebbeli terveit a külföld kedvezően fogadta, immár csak három olyan pont maradt, ami még befolyást gyakorolhat a német valuta alakulására: a munkásmozgalom alakulása, a külföldön lefoglalt német javak kérdése és a német hadikárpótlás megállapítása.

Az első kérdésre már a fentebb vázolt politikai események megadták a feleletet. A független szocialista párt széjjelszakadása megadta a németországi bolsevista mozgalmaknak a kegyelemdőfést. Mig azelőtt a gyenge kommunista párt mellett a hatalmas független szocialista párt morálisán, de anyagilag is minden tekintetben támogatja a kommunisták törekvéseit, addig ma, a hallei pártszakadás után, a kommunisták partja ugyan számban megnagyobbodott, de eddigi támogatóinak, a független szocialistáknak a fele kifejezett ellenségévé szegődött a kommunista törekvéseknek. Ezzel a német kommunista kampány befejeztnek tekinthető, ami meglátszik a sztrájkok ellanyhulásán, a munka intenzitásának erős növelésén és a produkciónak ezzel párhuzamosan haladó emelkedésén is.

A második kérdés valutáris szempontból ennél még sokkal fontosabb. Azoknak a német javaknak az értékét, amik az ellenséges országok kormányai által a békeszerződés 18. paragrafusának értelmében *lefoglaltattak*, körülbelül 10 milliárd márkára becsülik — *aranyban*. Az idegen államok közül Anglia volt az első, amely kijelentette, hogy a lefoglalt német vagyont szabaddá teszi, vagyis a békeszerződés fent megjelölt pontjában foglalt joggal nem él. Franciaország a napokban követte Angolország példáját. A belga kormány már hónapokkal ezelőtt kijelentette, hogy maga is hajlandó ilyen eljárásra, amennyiben a franciák ebbe beleegyeznek és így kétségtelen, hogy a francia elhatározást a legközelebbi időn belül követni fogja Belgium ilyen irányú elhatározása is. A legfontosabb kérdés azonban az, hogy milyen álláspontot foglal el az amerikai kormány, mert az Amerikában levő német vagyont nem kevesebbre, mint 500 millió dollárra becsülik, ami 2 és fél milliárd aranymárkának felelne meg. Az amerikai kormány azonban még Harding megválasztása előtt

TITÁN védelmi r.t. biztosítottak részére

Igazgatóság: BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 48.

ELVÁLLALJA: A biztosítási szerződések feldolgozását, a biztosítások szakszerű kezelését és a biztosított fél képviselőségét mindenféle biztosítási ügyben.

Telefon: 95-11.

kijelentette, hogy hajlandó a lefoglalt német javak visszaadására és kétségtelen, hogy Harding megválasztatása egy további nagy lépést jelent ebben az irányban. Az amerikai német javakat azonban nem szabad egyedül abból a szempontból megítélni, hogy mennyit érnek azok pénzben. A dolog jelentősége abban van, hogy a német kormány, amely ezeket a javakat amúgy is részben már megtérítette alátvalóinak, vagyis megváltotta és ezentul is meg fogja váltani, egy csapásra egy nagy amerikai követeléshez jutna, amely lehetővé tenné, hogy amerikai nyersanyagokat szerezhesen be, anélkül, hogy egy amerikai kölcsönt, vagy egy amerikai hitelt kellene igénybe vennie, amelyet a dollár jelenlegi magas kurzusa és a magas amerikai kamatlábak mellett csak nagy finansziális nehézségek árán vehetne igénybe. A szekvesztrált követelések és vagyonok feloldása tehát egy csapásra megoldaná a sokat emlegetett internacionális nyersanyagkölcsönnek a kérdését és abba a helyzetbe hozhatná a már most is erős exporttal dolgozó német ipart, hogy még erősebben dolgozhasson és még erősebben exportálhasson.

A harmadik kérdés, a német hadikárpótlás összegének fix megállapítása még e hónapban el fog dőlni Brüsszelben. Elvben azonban már eldöntöttnek tekinthető, hogy a hadisarc összegét *meg fogják állapítani*. Hogy ez az összeg mily magas lesz, az elvben lényegtelen, — a fontos az, hogy a német államháztartás abban a helyzetben lesz, hogy egy határozott Budget állíthat fel, amelyben a hadisarc annuitásai mint *fix összegek* és nem mint egy meghatározatlan és meghatározhatatlan tényező szerepelnek, amelyek a leggondosabban megkonstruált költségvetést is felboríthatják, hiszen ismeretlenekkel számolni csak a felsőbb matematikában lehet.

És éppen ez az ismeretlenekkel való számolás volt az oka annak, hogy a német költségvetés balancírozása eddig lehetetlen volt, hiszen az adózási törvényhozás nem alkalmazkodhatott az állam tényleges pénzügyi szükségleteihez. Mindezek a kérdések most immár közvetlen e döntés előtt vannak. Ha ezeknek az eldöntése abban az értelemben fog megtörténni, amint azt a német gazdasági élet megkívánja, akkor a német valuta további megszilárdulása sem maradhat el. Ezek a tényezők azonban, amelyeket fentebb felsoroltam, mind kongruensek azokkal a tényezőkkel, amelyek a magyar valuta alakulására befolyást gyakorolnak. Nálunk is első tényezője lenne a valuta megjavításának az államháztartás *rendbehozása*, a *budget kiegyenlítése*, a *belső gazdasági konszolidáció elérése*, a *munka intenzitásának a növelése* és a *produkciónak a fokozása*, kapcsolatban legalább a megkísérlésével annak, hogy egy *kedvezőbb külkereskedelmi mérleg* éressék el. Akkor a magyar korona is követheti a márkát azon az úton, amely súlyos megpróbáltatások után immár úgy látszik felfelé vezet.

Szatmári Jenő.

A Sajtótájékoztató Miniszterközi Bizottság javaslata alapján itt egy cikkünket kihagytuk.

HIREK

Az olvasóhoz!

A Pénzvilág január elsejével XI. évfolyamába lépett. Nem jubilálunk, erre az idő most nem alkalmas. Az ország dolgaival kell foglalkoznunk hasábjainkon, nem pedig a magunk ügyével.

Az elmúlt esztendőben nagy áldozatokat hoztunk előfizetőink és olvasóink érdekében. Az év folyamán az újság nyomdai előállítási- és papírköltségei több száz perccenttel emelkedtek, ennek ellenére mi nem emeltük az előfizetés árát. Inkább a lap terjedelmét csökkentettük, de mindig gondosan ügyelve arra, hogy az újság színvonala ne szenvedjen és minden érdekes hír s aktuális kritika helyet kapjon A Pénzvilág hasábjain.

Újévtől kezdve ezt a rendszert nem tartjuk fenn többé. Néhány napja emelték fel a nyomdászamlánk összegét ismét 35 százalékkal, további 15 százalékos emelés küszöbön van és alig kétséges, hogy a drágaság s illetve a pénz romlása még nem érte el tetőpontját.

A Pénzvilág előfizetési árát tehát az 1921. évre a következőképp kell megállapítanunk:

Egész évre . . . 300 korona,
Félévre : . . . 150 korona,
Példányonként . . . 6 korona.

Nem álszenteskedünk és nem lamentálunk e fájdalmasan nagy áremelés felett, minden józan ember megértheti, hogy kényszerültünk erre. Háromszáz korona csak numerikusan sok pénz, de a vásárló ereje kiesi. Hogy mégis kárpótoljuk hű előfizetőinket és olvasóinkat, terjedelmesebb lapot adunk és a technikai lehetőségek közt folyvást bővülni fog a lap terjedelme. Nagy áldozatkészséggel fogjuk magas színvonalán tartani a közönség régi, kedvelt, becsületos lapját: a Pénzvilág-ot.

Budapest, 1921 január 5-én.

A Pénzvilág
szerkesztősege
és kiadóhivatala.

A köztisztviselők és a Hangya. Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója újszített napján rendkívül érdekes nyilatkozatot tett. Többek között ezeket mondotta:

— Előkészítés alatt áll több nagy ipartelepünk, közel van az üzembehelyezéshez a Hangyaiparnak konzerv- és gyufagyára, az érdekeltségünkben levő textilipari vállalat, mely a textilanyagok behozatalával és feldolgozásával foglalkozott és legutóbb a köztisztviselők ruhaellátását bonyolította le, céljaul tűzte ki, hogy az elért haszonból textilgyárat alapít.

Nem tudjuk, jól értjük-e ezt a nyilatkozatot, de persze az ilyen nyilatkozatoknál mindenkor enyhítő körülménynek kell venni, hogy hevenyészve születnek. Ez a nyilatkozat például úgy látszik, mintha azt mondaná, hogy a Hangya lebonyolította a köztisztviselők ruhaellátását és az elért haszonból textilgyárat alapít. Mert ha így lenne, akkor a köztisztviselőknek meglehetősen sokba kerülhetett a ruha. De mi ezt egy olyan altruista intézményről, mint a Hangya, föl sem tehetjük. Mert ha igaz lenne, nem lenne szép. Igazán nem . . .

A Budapesti Tőzsde-Almanach megjelenése előtt. Ezidén különös gonddal és alapossággal készíti elő a szerkesztőség a Budapesti Tőzsde-Almanach új évfolyamát. Ez a kiadvány a tízedik, tehát jubiláris szám, amely különösen gazdag tartalommal készül. A bank-, tőzsde- és kereskedői körökben nélkülözhetetlennek bizonyult évkönyv a forradalmak éveiben született s most adja ki 1921-ik évfolyamát. A könyv terjedelme meg fogja közelíteni az ezer nyomtatott oldalt s minden részletében tökéletes munka lesz. Szerkesztését Róna Lajos és Dacsó Emil vezette, a szakszerű részt pedig a budapesti áru- és értéktőzsde két leghivatottabb titkára, dr. Pór Aladár és dr. Kende Ernő készítette el hónapokon át tartó roppant munkát szentelve a mű részletességének és alaposságának. Meg vagyunk győződve róla, hogy tökéleteset alkottak s akinek bármi köze van a tőzsdéhez, ezt a művet nem nélkülözheti. A Budapesti Tőzsde-Almanach nagy részét már

kinyomtatták, a hirdetések részben még sajtó alatt vannak. Figyelmébe ajánljuk a részvénytársaságoknak, bankcégeknek, vállalatoknak és kereskedőknek, hogy a Budapesti Tőzsde-Almanach a legjobb hirdetési alkalom. Hirdetéseket, ha tíz napon belül érkeznek, még folyvász a kiadóhivatal (Budapest, IX., Boráros-tér 6.), amely levélbeli kérésre megbízottját is kiküldi a hirdetés felvétele céljából. Előfizetési megrendelések ugyancsak a Budapesti Tőzsde-Almanach kiadóhivatala, IX., Boráros-tér 6. címre intézendők. Figyelmeztetjük a szakköröket, hogy a mostani súlyos nyomdai és papírvizonyok folytán a kiadóhivatal csak annyi példányt nyomtat, amennyit előre megrendeltek. Előfizetők árkedvezményt is kapnak, mert a Budapesti Tőzsde-Almanach ára előfizetők részére 120 korona, utánrendelőknek pedig 150 korona lesz. Megrendelését levelezőlapon beküldheti a Budapesti Tőzsde-Almanach kiadóhivatalának: IX., Boráros-tér 6., az előfizetési díj a könyv átvétele után fizetendő. Vidékre szóló megrendeléseknél csomagolási és szállítási díj címén további 20 koronát utánvételez a kiadóhivatal.

Hegedüs Lóránt hadserege. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter első parlamenti beszédében bejelentette azt a takarékosági elvet, hogy a pénzügyminiszterium személyzetét lényegesen ki akarja bővíteni. Egy szóval valóra akarja váltani azt a báró Korányira ráfogott anekdotát, hogy hetvenezer főből álló fináncseregét akart szervezni. Hegedüs azonban, aki állja a szavát, tényleg meg fogja csinálni a firáncok „zöld káderjét”. Az előkészítő lépések máris megtörténtek. Már a legközelebbi napokban megnyílik a pénzügyminiszteriumban egy tanfolyam, amelyen menekültek vesznek részt. A több ezer új munkaerőt kizárólag a menekült köztisztviselők közül választják ki és a kiképzés egy több-hetes tanfolyamon történik.

Mozgalom az Értékpapirkereskedők egyesületében. A Munk Péter tőzsdetanácsos elnöke mellett működő Értékpapirkereskedők Egyesületében nemsokára tisztújítás lesz, amely, úgy látszik, ez idén nagyobb hullámmal fog fölverni. Megmozdultak ugyanis az egyesület fiatalabb tagjai s a szerintük nagyon is konzervatív vezetést új elemekkel akarják felfrissíteni. Már jelöltekről is beszél a fiatalok pártja. Ha a mostani vezetőség ez egyre növekedő mozgalommal szemben nem fog kellő megértést tanúsítani, akkor heves választási küzdelemre van kilátás. Nem kétséges, hogy a tőzsde fiatalabb tagjainak néhány képviselője belekerül az egyesületi választmányba.

Az új Fabank terjeszkedése. A Fabank részvénytársaság, amely rövid fennállása óta még a mostani lázas konjunktúrában is példátlan karriert futott meg, ismét sikerre mutathat rá. A Fabank igazgatósága a nagyképeségű Bauer Jenő ügyvezető-igazgató vezetésével megszerezte a Kereskedelmi Takarékpénztár Rt. részvénytöbbségét. Ez az utóbbi intézet néhány év óta áll fenn a budapesti piacon s Szegő Lajos, a régi, ismert bankember vezérigazgatása mellett csöndben, de nagyon szép eredménnyel dolgozik. Tulnyomóan fakeskedő-érdekeltsége és klientéja van s különösen a banküzlet terén nagy fejlődést mutat. A Kereskedelmi Takarékpénztár részvénytöbbségének az új Fabank által történt megszerzésével további tervek függnek össze, amelyekről most folynak a tárgyalások.

Mi történik az Urikányinál? Az utóbbi időben az Urikány-Zsilvölgyi közsébnánya Rt. részvényesei úgy a budapesti, mint a wien tőzsdén cirka 2000 koronával emelkedtek. Ez áremelkedés, tudomásunk szerint, nem függ össze semmiféle nagyobb tranzakcióval, hanem inkább börzetechnikai okokra vezethető vissza. Egy csoport hozzálátott a kitűnő szénpapírok fölvásárlásához s minthogy a piacon kevés áru van, a forszírozott keresletre a részvények tetemesen emelkedtek. Az előrelátható volt, hogy báró Ullmann Adolf, az Urikány-Zsilvölgyi fő részvényese, a saját részvénybirtokából nem fog eladni semmit. Természetes, hogy az Urikány-Zsilvölgyi bányák részvényei, mintán a telepek állandó üzemben vannak és a szén mindenáron elhelyezhető, — megéri a 7—8000 koronát, sőt annál többet is.

Nem fuzionál a Lipták, a Schlick és a Magyar-Belga. Hosszabb időn keresztül tárgyalások folytak e három vállalat részvénybirtokának egyesítése s termelésüknek és üzempolitikájuknak közös alapra való helyezése iránt. Kiderült azonban, hogy ez a fúzió sem technikai, sem személyi okokból keresztül nem vihető. Ennek folytán az érdekelt felek a tárgyalásokat megszakították. — Itt írjuk meg,

hogy az Angol-Magyar bank érdekköréhez tartozó Lipták-gyár új vezérigazgatót kapott, aki már hozzájárult a közismerten pompás berendezésű és jelentékeny nyersanyagok felett rendelkező Lipták-féle vasművek üzemének emeléséhez. A gyár legutóbb *nagyarányu megrendeléseket* kapott Romániából s más nagyszabású rendelések átvétele iránt is tárgyalásokat folytat. A Lipták-gyár gömörvármegyei (nagybátori) szénbányáinak üzembehelyezéséhez is nagy reményeket fűznek a szakértők.

A Hofherr és Schrantz-részvények a tőzsdén. Egyik legrégibb gépgyári vállalatunk, a Hofherr és Schrantz rt. részvényeit, mint értesülünk, legközelebb bevezetik a tőzsdére. A bevezetés kurzusát 2000 korona fölött akarják megállapítani. E részvény eddig csak a bécsi tőzsdén volt kottírozva, ahol külön jegyezték a Magyar- és külön az Osztrák Hofherr és Schrantz rt. részvényeit. Magyar Hofherrben hetek óta nagy az élénkség a bécsi tőzsdén, a papír árfolyama már túlhaladta a 2000 koronát. Budapesten eddig még a magánforgalomban sem lehetett Magyar Hofherrt kapni, a szindikátus, úgy látszik, csak a bevezetés céljaira fogja a darabokat a budapesti piac rendelkezésére bocsájtani.

Új bankház. Nemrégiben megírtuk, hogy Krausz Pál a Katonai biztosító intézet vezérigazgatói állásáról lemondott, amely alkalommal az intézet igazgatósága érdemei elismerésül, az alelnöki állásra választotta meg. Krausz Pál most, mint egy hozzánk intézett körlevélből látjuk, munkásságát a bankszakmában kívánja folytatni, amennyiben Krausz Pál és társai céggel bankbetéti társaságot alapított, amelynek kültagjai az Angol-Magyar Bank és Krausz Simon. Az új bankház minden bankszerű üzlettel foglalkozik és irodáját Szabadság-tér 15. szám alatt nyitotta meg.

Az „Izzó” tőkét emel. Az Egyesült izzólámpa- és villamosági részvénytársaság, mint értesülünk, legközelebb főemeli alaptőkéjét. A részvényesek minden öt részvényre négy újat kapnak. Az ötödik az államé. Az Izzó a börze lanyha napjaiban is megtartotta a múlt év végén elért magas árfolyamát.

Készül valami az Országos Fatermelőnél. Sonnenfeld Lajos, az Országos Fatermelő rt. vezérigazgatója, régebbi idő óta tranzakcionális tárgyalásokat folytat a külfölddel. E tárgyalásokkal függ össze többek közt az általunk már említett terv, mely az Ofa-részvényeknek a prágai tőzsdén leendő jegyeztetésére vonatkozik. Ugy a tranzakció befejezése, mint a prágai jegyzés, értesülésünk szerint még január hónapban megtörténik. Ezzel függ össze az Ofa-részvényeknek a budapesti tőzsdén való ár-emelkedése.

Az Angol-Magyar Kereskedelmi Kamara alapításának előkészületei nagy buzgósággal folyamatban vannak. Az újabban létesített hasonló alapítások közül kétségtelenül ez lesz a legnívósabb és a legjelentékenyebb. Értesülésünk szerint az Angol-Magyar Kereskedelmi Kamara alapítói a kamara elnökéül gróf Károlyi Imrét — tehát erre a diszes pozícióra kétségtelenül a leghivatottabb férfit — szemelték ki.

A Magyar-Olasz Bank új fiókja Király-utca 57. szám alatt e hónap 3-án nyílt meg. A fiók vezetésére a középontból Vágó Károly igazgatót delegálták.

A MFTR új elnöke. Horváth Elemér, a M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság elnöke, ki sok esztendő óta meleg szeretettel és fáradszótlan buzgalommal látta el a rábízott diszes ügykört, elnöki teendőinek végzésében tartósan akadályozva lévén, lemondott erről az állásáról. A társaság nagy sajnálattal vette tudomásul a lemondást és Horváthot alelnökké választotta. A társaság elnöke Popovics Sándor dr. belső titkos tanácsos lett. A társaság közgyűlése különben tudomásul vette az 1918. és 1919. évi egyesített zárószámadást, mely 1919. év katasztrófális eseményei folytán 3,756.355 korona veszteséget tüntet föl és Popovics Sándor dr.-on kívül Montagu Villiers urat beválasztotta az igazgatóságba.

KRÓNKA

IPAR

A Gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélgár r.-t. december 29-iki közgyűlése az alaptőkét 12 millióról 20 millió koronára emelte fel. Az új 200 korona név-értékű részvényekre 3:1 arányban 620 koronás áron január 5-től 11-ig gyakorolható az elővétel.

A Goldberger Sám. F. és Fiai R.-T. közgyűlése elhatározta az 1,741.946.02 korona tiszta nyereségből az 1919-20. üzletévre részvényenként 28 korona osztalék kifizetését, s egyúttal elhatározta azt is, hogy Kelemen Gyula dr. nevére 100.000 koronás alapítványt létesít. A közgyűlés megválasztotta az igazgatóságot és ezután az igazgatóság elnökévé Budai-Goldberger Leó dr.-t, alelnökévé Budai-Goldberger Géza-t és Vészi Józsefet választotta meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓNA LAJOS

Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomdai R.-T.

RÓNA ERNŐ BANKÜZLETE

V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM.

TELEFONSZÁM 125.

Elite-márka

Fiume Cognac Medicinal

„Fiume,” szójeggre különösen ügyelni!

Adriatika RT.

Iroda: Budapest, I., Fehérvári-út 19. sz.

Telefon: József 88-09.

EGYESÜLT TÉGLA- ÉS CEMENTGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST

Központi iroda: V., MÉRLEG-UTCA 3. SZÁM

Gyárak: LÁBATLAN, KÖBÁNYA, BUDA-
UJLAK, NYERGESUJFALU, DÖMÖS

Ajánlja lábatlani kitérő minőségű portland-cementjét. Budajlaki tetőcserepeit stb. stb.

AJÁNLAT AZONNALI SZÁLLI- TÁSRA KIVITELI ENGEDÉLYEL

10 waggon rézgálic 98/99%-os — Ceresin —
Paraffin — Montanviasz — Salmiak — Mész —
Colofonium francia — Pipere-szappan angol —
Aetznatron 128/130% — Aetzkali 88/90% — Stearin —
Nigrosin — Borax — Sodabicarbona —
Karbid — Schellak orange — Chromkali — Ecet-sav 80% —
Svédgyufa — Kén — Vanília és mindenemű nyersanyag és gyarmatáru waggontételekben.

NIKOLAUS FREYSTADTL

törvényszéki bejegyzett, export-import cég

WIEN, I., Rotenturmstrasse 27.

Sürgőnycim: „Orindust Wien“

Telefon — vagy

ORIENT KERESKEDELMI R. T.

BUDAPEST, IV., Királyi Pál-u. 9.

Sürgőnycim: „Orindust“ Budapest

Telefon: József 36—94.

TEXTILIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Ezelőtt:

SALGÓ ÉS LÁSZLÓ

Fonó-, szövő-, impregnáló-, fehérítő-, festő- és kikészítő gyárak

Központi iroda:

Budapest, V., Nádor-utca 20

Telefon: 160—82, 163—16. Sürgőnycim: MAXALGÓ

Gyártelepei: Budapest—Angyalföld, Budapest—Ó-Buda, Starkenbach (Csehország)

Gyártmányai: len-, pamut-, juta-, kender- és papírszövetek, mezőgazdasági és ipari célokra

Zsákok • Ponyvák • Zsinegek

BUDAPESTI TŐZSDE- ALMANACH AZ 1921. ÉVRE.

X. évfolyam, jubiláris kiadvány. Megjelenik január hó végén.

A tőzsdére vonatkozó minden szabály, szokvány, jogeset legrészletesebb és legtökéletesebb kézikönyve.

Tartalmazza a budapesti árú és értéktőzsde, valamint a wieni tőzsde tagjainak teljes névsorát, lakáscímükkel együtt.

Tőzsdetagok, értékpapirtulajdonosok, bankok, iparvállalatok és kereskedelmi cégek számára nélkülözhetetlen.

Előfizetéseket (egy példány ára 120 korona) és hirdetéseket még fölvesz a kiadóhivatal: IX., Boráros-tér 6. I. 2.

Az Almanachból csak annyit nyomtatunk, amennyit előre megrendeltek. Küldje be tehát legsürgősebben előfizetési megrendelését.

Az előfizetett példányokat házhoz szállítjuk és az évkönyv ára átvételkor fizetendő.